

Zasedanje Komisije za standardizacijo pri GZ SRS v Iskri

Standardizacija — nujna spremljevalka proizvodnje

Dne 27. marca 1974 je bila v tovarni ISKRA — Telekomunikacije na Laborah v Kranju seja komisije za standardizacijo pri Gospodarski zbornici SR Slovenije (GZ SRS).

Navzoči so bili skoraj vsi člani te komisije in kot gostje še člani komisije za standardizacijo ZP ISKRA. Poseben poudarek tej seji je dala navzočnost direktorja in pomočnika direktorja Jugoslovanskega zavoda za standardizacijo, Milana Krajnovića in Dušana Zogovića ter predsednika skupščine ZP ISKRA Vladimira Logarja in pomočnika gen. direktorja ZP Boštjana Barboriča.

Sejo je otvoril predsednik komisije pri GZ SRS Stane Slapšak. Pozdravni nagovor je imel predsednik skupščine ZP ISKRA Vladimir Logar in ga zaradi aktualnosti v celoti objavljamo.

„Zahvaljujem se Gospodarski zbornici za iniciativo in razumevanje za dejavnost standardizacije in tipizacije, saj je ta komisija v okviru Gospodarske zbornice prva v Jugoslaviji uvedla komisijo za standardizacijo. Istočasno bi se zahvalil tudi pionirju osvajanja standardizacije v našem gospodarstvu ing. Metodu Pircu, ki je s sodelavci veliko prispeval, da je standardizacija v naši družbi dosegla splošno priznanje, čeprav s stopnjo intenzivnosti uvajanja v našem gospodarstvu ne moremo biti povsem zadovoljni.

Če izhajamo iz dejstva, da je osnovna naloga standardizacije, da zaščiti človeka in okolje, kar je danes eden osnovnih problemov razvoja moderne družbe, potem lahko ugotovimo, da postaja pomen in vloga standardizacije vse večja in pomembnejša v naši družbi. Velik problem predstavlja uvajanje standardizacije v malih delovnih organizacijah v Jugoslaviji, predvsem na tem področju, zato je treba iskati in najti primerne metode, da bi se stan-

ardizacija čim hitreje uvajala prav v teh organizacijah.

Uvajanje v temeljnih organizacijah združenega dela na osnovi ustavnih načel po eni strani, po drugi strani pa pospeševanje integracijskih procesov, formiranje velikih organizacij združenega dela, lahko pospeši hitrejšo aplikacijo standardizacije v proizvodnih procesih. Primer ISKRE in drugih velikih organizacij je glede omenjenega dovolj poučen; ISKRA danes ne more živeti brez te dejavnosti, brez standardizacije; je torej sestavni del proizvodnega procesa in ne kakšna pomožna dejavnost v našem proizvodnem procesu.

Če postavljamo kot enega osnovnih ciljev standardizacije, da je zagotovljena zanesljivost sestavnih delov, zmanjšan asortiment sestavnih delov in nabave materiala, zagotovljena enakomerna in ustrezna kvaliteta končnih proizvodov, in da enotni zapisi omogočajo avtomatsko obdelavo podatkov na računalnikih, s čimer omogočamo velikoserijsko, množinsko proizvodnjo, kar omogoča uvajanje moderne tehnologije in znanstvenih dosežkov v produkcijske procese — so koristi jasne. S takim načinom, s tako akcijo lahko dosegamo zniževanje proizvodnih stroškov, večanje produktivnosti dela, ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja, in prav s tem omogočamo večjo konkurenčno sposobnost naših proizvodov doma in v tujini. Mislim, da je prav ta akcija standardizacije, uvajanja tipizacije itd. najboljše zdravilo proti inflaciji v gospodarstvu in tudi osnova hitrejšega razvoja proizvodnih sil, družbenih odnosov in dviganja produktivnosti dela. Ravno standardizacija in tipizacija lahko bistveno vplivajo na dvig produktivnosti dela v naših proizvodnih organizacijah.

Seja sekretariata ZK ZP Iskra

V četrtek, 28. marca, je imel svojo redno sejo sekretariat ZK ZP Iskra.

Osrednja tema je bila sklic konference ZKS ZP Iskra, na kateri bomo izvolili svet zveze komunistov ZP Iskra. Delegati za konferenco bodo iz vseh TOZD, kjer imajo osnovno organizacijo ZK. Predvideno je, da bo konferenca sklicana v mesecu aprilu.

Svet ZK ZP Iskra bo štel predvidoma 15 članov. Osnovne organizacije ZKS, ki imajo več kot 50 članov, bodo dale po 2 delegata. Več o pripravah na konferenco bomo pisali po ponovnem sestanku sekretariata ZK ZP Iskra, ki bo 9. aprila 1974.

Izkoriščam to priložnost, da se zahvalim tudi Iskri komisiji za standardizacijo, ki je ustvarila visok nivo in renome te službe v ISKRI in tudi v širši družbeni skupnosti, vsem pa, ki se profesionalno bavite s standardizacijo, želim veliko uspehov, da bi vaše delo obrodilo bogate sadove.“

Po pregledu sklepov prejšnje seje je nato Beno Ižanc podal kratek referat o problematiki standardizacije na področju elektroindustrije. Dodatno k referatu je France Mlakar navedel še pogoje za pridobitev mednarodnega priznanja naših preizkusnih laboratorijev.

Predstavniki Zveze inženirjev in tehnikov Adolf Brumat je poročal o prevajanju JUS standardov v slovenščino, ki poteka povsem zadovoljivo, čeprav je nekaj manjših začetnih težav.

Franc Špiler je poročal o poteku izdelave obsežne študije: Vloga standardizacije pri nadaljnjem razvoju gospodarstva SFRJ. Velik del študije je že končan, del pa je še v izdelavi tako, da bo do roka študija gotova. Ta študija je namenjena kot delovni dokument za posvetovanje o standardizaciji, ki bo na letošnji mednarodni dan standardizacije, 14.X. v Ljubljani.

Predsednik komisije Stane Slapšak je povedal nekaj več o omenjenem posvetovanju in o delovnem programu komisije za standardizacijo v letu 1974.

Glavni poudarek seje je bila točka, ki je obravnavala teze o novem Zakonu o jugoslovanski standardizaciji. Informacijo o trenutnem stanju pri pripravi tega zakona je dal direktor Jugoslovanskega zavoda za standardizacijo (JZS). V razpravi o novem zakonu se je pokazala velika enotnost v gledanju na novosti, ki naj bi jih prinesel novi zakon. To enotnost sta še posebej poudarila oba predstavnika JZS in sta se zahvalila komisiji za standardizacijo pri GZ SRS za podporo pri uvajanju modernih koncepcij standardizacije v Jugoslaviji, ki naj bi jih uzakonil novi zakon.

Pozdrav 7. kongresu ZKS

V Ljubljani se je v sredo začel 7. kongres Zveze komunistov Slovenije. Na njem so analizirali dosedanje delo slovenskih komunistov, predvsem delo v minulem petletnem obdobju. Sprejeli so tudi temeljno in akcijske resolucije, ki zahtevajo prihodnje naloge komunistov in vseh naprednih socialističnih sil, sprejete statutarne spremembe pa bodo prilagodile delovanje in organiziranost Zveze komunistov Slovenije potrebam razrednega boja v sedanjih etapi socialistične revolucije. Delo kongresa je potekalo na plenarnih sejah in po komisijah.

Tega pomembnega srečanja slovenskih komunistov se kot delegati udeležujejo tudi naslednji delavci in uslužbenci Iskre:

Ivan Baznik — IEZE Ljubljana
Franc Kežar — Elektromehanika Kranj
Terezija Lenarčič — Polprevodniki Trbovlje
Zvonko Makuc — EMO Celje
Janez Prebil — Iskra Commerce Ljubljana
Anton Štefe — Elektromehanika Kranj
Alojz Vidmar — Kondenzatorji Semič
Vera Vedeb — EMO Celje.

Kot člana CK ZK Slovenije, ki imata tudi status delegata, sta se kongresa udeležila tudi Aleksandra Gorup iz Iskre—IEZE Ljubljana in Franček Mirtič iz Iskra Commerce, kot član častnega razsodišča, ki je imel tudi status delegata, se je kongresa udeležil Franc Košir, dosedanji direktor tovarne v Semiču, status delegata pa sta imela tudi dva člana stalnega dela konference Zveze komunistov Slovenije — Jože Eržen, direktor Iskre Avtoelektrika Nova Gorica in Andrej Pardubsky, Iskra—IEZE.

Delegat — delavec ZP Iskra bomo za prihodnjic zaprosili, naj nam posredujejo svoje vtise s tega pomembnega srečanja slovenskih komunistov.

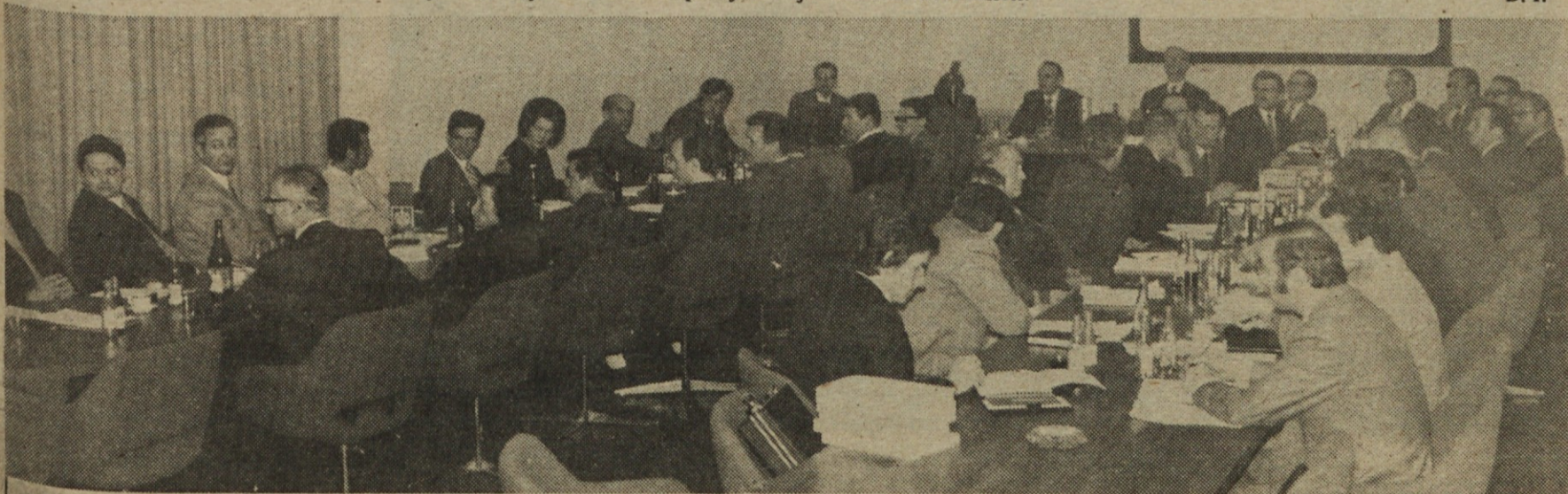
S tem je bila seja končana in po njej so si vsi udeleženci ogledali še moderno proizvodnjo v novi tovarni Iskre na Laborah. — B. I. —

Kredit za barvno TV

IZVRŠILNI ODBOR LJUBLJANSKE PODRUŽNICE LB O POSOJILIH PODJETJEM

LJUBLJANA, 1. aprila — Na današnji seji izvršilnega odbora ljubljanske podružnice Ljubljanske banke so razpravljali tudi o posojilu za proizvodnjo barvnih televizorjev v Iskri in Gorenju. Zadnjič so ga bili zadržali, dokler Iskra in Gorenje ne bi vskladala proizvodnega programa televizorjev.

Odboru je govoril tudi glavni direktor Iskre, Jože Hujs, in ugotovil, da se izdelki Iskre in Gorenja dopolnjujejo in si nikakor ne konkurirajo. Pri izdelovanju televizorjev je prišla Iskra precej dalj kot Gorenje, ker izdeluje vse sestavne dele razen cevi. Iskra in Gorenje sta po besedah Jožeta Hujsa obljubila sodelovati in to bosta tudi storila, vendar širše in ne samo pri izdelovanju televizorjev. Takšno posojilo torej ne bi bilo v nasprotju s politiko banke in splošno politiko investiranja. Odbor je nato odobril posojilo.

Koristne razprave — solidna udeležba

Zelo številni udeleženci zasedanja komisije za standardizacijo pri gospodarski zbornici Slovenije v Iskri so pozorno sledili izvajanjem razpravljalcev

V tej številki

STANDARDIZACIJA—nujna spremljevalka proizvodnje

Kredit za barvno TV
Prodor v tujino

Koristen sestanek
Soliden štart v leto 1974

Še vedno premalo
Standardizacija v elektro-

industriji
Inovacijam večjo skrb, drugačno mesto

ZP Iskra pokrovitelj
smučarskega prvenstva
slepih

Soliden štart v l. 1974

Že v gospodarskem planu za l. 1974 smo predvidevali, da značilnost tega leta ne bo v novem porastu proizvodnje in prodaje, temveč v naporih za ustalitev in utrditev pogojev gospodarjenja v organizaciji sami.

Tako nam dejstvo, da letos ni poudarek na porastu proizvodnje, ampak na izboljšanju kakovosti gospodarjenja, pomeni tudi predpogoj za uspešno izpolnitev nekaterih nalog, ki nas v naslednjih nekaj letih čakajo in osnove katerih smo že sprejeli v naše perspektivne načrte. Rezultati prvih treh mesecev, posebno pa dejavnost, ki se v naši organizaciji v tem času razvija, kažejo, da bomo naloge letos izpolnili.

Proizvodnja in prodaja sta približno na ravni preteklega leta. To sicer ni povsem v skladu s dinamičnimi načrti, če pa upoštevamo bistveno spremenjeno strukturo proizvodnje, v kateri se niža delež materiala v korist živega dela, smo z dosedanjimi uspehi le lahko zadovoljni.

Število zaposlenih je celo nekaj nižje kot lani (poprečje prve četrtine tega leta je 454 zaposlenih), osebni dohodki pa so znatno višji kot lani in se gibljejo med 2250 in 2300 neto na mesec. Takoj moramo povedati, da znaten del naših prizadevanj za urejanje notranjih vprašanj tovarne zadeva prav kadre, hkrati pa razmerja med osebnimi dohodki, številom in strukturo zaposlenih in uspehi dela.

Kadrovske akcije gredo v dve smeri: doseči moramo da bo vsak član kolektiva s smotrnejšim, bolj organiziranim in marljivijšim delom vplival na uspehe celote. Izrabiti moramo notranje rezerve v kadrih in s prerazporeditvijo zaposlenih postaviti prave ljudi na prava mesta, po drugi strani pa želimo pritegniti k sodelovanju nove sodelavce. Višji osebni dohodki, katere moramo letos popraviti vsaj še za novih 10% v poprečku, bodo le eno izmed sredstev za pridobivanje novih sodelavcev. Prav tako važne pa so te začete sistematične akcije pri štipendiranju, stanovanjski politiki, dodatnem izobraževanju, omogočanju specializacije itd. Med drugim naj omenimo, da razmišljamo o investiranju v samski dom, saj vedno bolj čutimo pomanjkanje kvalificiranih sodelavcev.

Delavni štipendisti

Minuli teden je bila na fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani 6. redna seja izvršnega odbora Kluba štipendistov. Najprej so spregovorili o ekskurzijah in se dogovorili, da bodo 5. aprila organizirali strokovni izlet na Blejsko Dobrovo in Otoče.

Druge točke dnevnega reda se je nanašala na prakse Iskrinih štipendistov v tujini. Prošnje za prakso so tujim firmam že poslali in zdaj čakajo na odgovore. Udeleženci sestanka so se zatem seznanili z nedavnim izobraževalnim seminarjem predsednikov in sekretarjev mladinskih aktivov v Portorožu. Izrazili so prepričanje, da je bil seminar izredno koristen, da pa bo treba zdaj preiti od besed k dejanjem.

Na seji so govorili tudi o gmotnem položaju kluba, iz IO pa so izključili dva člana, ker se nista udeleževala sej. Da bi zapolnili vrzel, bodo po fakultetah v kratkem organizirali sestanke, na katerih bodo izvolili nova člana v IO.

Na seji izvršnega odbora Kluba štipendistov so se sklenili, da bodo ob 25. maju - dnevu mladosti organizirali športno tekmovanje, nekaj štipendistov pa bo odšlo tudi v delovno brigado na Dugi otok. lad

POPRAVEK

V 11. številki našega glasila sem objavil poročilo o ustanovni konferenci aktiv mladih v Iskra Commerce. Pri tem se mi je vrnila neljuba zamiritev pri objavi izvoljenega vodstva.

Predsednica aktiv mladih v IC je postala Vida Prinčič iz TOZD zunanjega tržišča, a Milan Osredkar sekretar iz TOZD skupnih služb in ne lebatno, kot sem pomotoma objavil. Bralcem se za ta spodrsilaj vljudno opravičujem. Marjan Kralj

Zakaj so potrebni taki naporji prav na področju kadrov, nam postane jasno, če pregledamo srednjeročne naloge naše organizacije. Delo, ki se nam ponuja samo na področju usmerjenih zvez in, ki bo v proizvodnji prišlo do izraza v letih od 1978 dalje, zahteva, da kvalificirane in visokokvalificirane sodelavce pridobimo in prekalimo že prej; kakih 30 do 40 sodelavcev takih profilov moramo pridobiti že dobro leto in pol pred začetkom proizvodnje, nekatere „nosilce poslov“ pa že v letih 1974 in 1975.

Drugo področje, kjer bomo imeli tudi v l. 1974 dovolj dela, je področje zaloga in vezave kapitala. Proizvodnja, s katero se ukvarjamo, zahteva namreč ogromno vloženih obratovnih sredstev, daleč več kot smo sicer navajeni v panogi elektroindustrije, ali zabavne elektronike. To pomeni tudi, da se vsaka napaka, ki jo naredimo (pa tudi vsak prihranek) izrazi v visokih absolutnih zneskih. Pohvalimo se lahko, da smo bili v l. 1973, ko smo na področju zaloga gospodarili po sanacijskem načrtu, uspešni. Uspehe najbolje prikazemo z rastjo koeficientov obračanja.

Repromaterial se je v letih 1969-1971 obrnil 1,75 krat letno, l. 1972 2,25 krat, v l. 1973 pa kar 3,29 krat. Izboljšanje obračanja za skoraj 50% bo v l. 1974 skorajda nemogoče ponoviti, prizadevali pa si bomo, da se koeficient obračanja stabilizira približno pri faktorju 3,5.

Polizdelki so se v letih 1969-1971 obrnili 3 krat letno, v l. 1972 4 krat, v l. 1973 pa 5 krat letno. Tudi tu ni realno pričakovati, da bi mogli letos napredovati tako skokovito in bomo zadovoljni z obračanjem zaloga, ki bo hitrejši od 5 krat letno.

Posebno težavo nam letos povzročajo izdelki za JLA, ki se v našem programu pojavljajo bolj prehodno (bodisi kot obnavljanje te opuščene proizvodnje, bodisi kot na zahtevo

ISKRA-USMERNIKI, NOVO MESTO

Uspešno, kljub spremembam programa

V preteklem poslovnem letu je tovarna usmerniških naprav v Novem mestu za 5,12% preseгла proizvodno realizacijo iz l. 1972, oz. za 3 stotinke odstotka tudi načrtovano, pa čeprav je v proizvodnem programu izpeljala korenite spremembe, ki imajo navadno v začetnem obdobju za posledico manjšo realizacijo. Pri tem je za 2,1% porasla tudi storilnost dela v primerjavi z načrtovano, oz. je bila za 1,6% manjša od le-te v l. 1972, vendar je bila to posledica spremenjene in zahtevnejše strukture izdelkov.

Poprečno je bilo lani v tovarni zaposlenih 188 delavcev, medtem ko jih je bilo načrtovanih 192. V l. 1972 je tovarna štela poprečno 176 zaposlenih. V tovarni pa je bila lani zabeležena tudi precejšnja fluktuacija, kot posledica zelo nizkih osebnih dohodkov.

Takšno stanje je pogojevalo tudi dokaj visoko število opravljenih nadur. Le-teh je bilo lani 17.272, oz. 82% več kot leto prej. Razen močne

kupca, katero želimo glede na bodoče velike posle na vsak način izpolniti) in, ki ciklus obračanja zaloga podaljšujejo.

Tudi zaloge gotovih izdelkov so se v preteklem letu hitreje obračale kot v l. 1972. Faktor obračanja je od poprečnega 4,40 v l. 70-72 narasel na 6,12 v l. 1973. Letos realno pričakujemo, da se bodo zaloge gotovih izdelkov obrnile kakih 7 krat. Pogoji za tak napredek obstajajo: del proizvodnje namenjen izvozu je osnovan na trdnih pogodbah in bo prodan praktično v trenutku, ko bo blago prišlo na skladišče. Isto velja za vse izdelke iz programa za JNA, na civilnem trgu pa smo se prav zaradi urejanja vprašanja zaloga odreli proizvodnji „za vsako ceno“ in smo s tem dali Iskra Commerce možnost in seveda tudi nalogo, da brez škodljivega pritiska zaloga še bolje uredi svoje vrste, da poveča število prodajnih referentov, da izboljša stike s trgom in obdelavo trga in s tem nadaljuje trend rasti prodaje, ki je v branži elektronike, oz. naprav za zveze v preteklih letih pokazal skokovit napredek.

S tem bodo dani tudi pogoji za saniranje edine šibke točke naših zaloga - terjatve do kupcev, ki nam s stalno ravnijo okoli 30 milijonov din povzročajo težave v likvidnosti in visoke dodatne stroške za obresti na najete kredite.

Uspehi, doseženi v l. 1973 na področju gospodarjenja z zalogami, nas seveda ne zadovoljujejo v taki meri, da bi nadaljnje delo na tem področju opustili! Nasprotno! V l. 1974 stopamo s še trdnejšimi in ostrejšimi normativi zaloga na eni strani, na drugi strani pa obogatjeni z izkušnjami in uspehi, ki kažejo, da vloženo delo ni bilo zaman.

S prikazom prizadevanj na področju kadrov in zaloga seveda še nismo izčrpali vsega, kar nam je na „notranjem“ področju organizacije potrebno izboljšati. Tu je še področje stroškov, akcije za povečevanje izvoza, vključevanje v branžo dejavnost podjetja, itd. Nekatere od teh nalog pa bomo obdelali v enem izmed naših naslednjih poročil o delu tovarne elektronskih naprav. — M. K. —

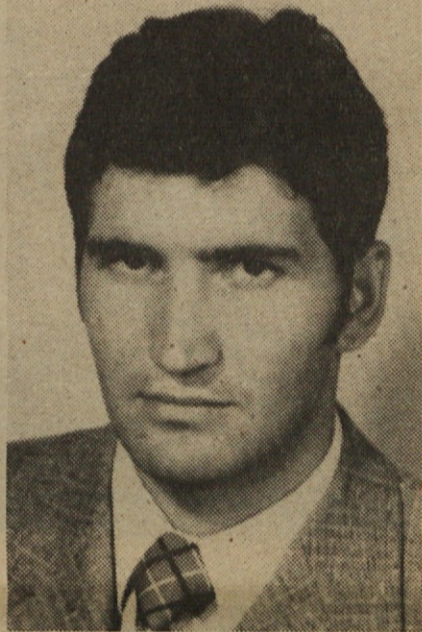
MARIJA PROSEN je zaposlena v Iskrini tovarni v Otočah že 12 let. Čeprav ima opraviti s stiskalnico, je z delom kar zadovoljna

Še vedno premalo

Kaj in koliko smo v Združenem podjetju ISKRA naredili za boljšo organizacijo inventivne in inovacijske dejavnosti? Po mnenju pisca teh vrstic je naslov tega sestavka najboljši odgovor na zastavljeno vprašanje.

Zavedati se moramo, da inventivno-inovacijski proces v razvitih deželah nikakor ni prepuščen naključnem razvoju, temveč je načrtno vgrajen v gospodarsko poslovanje. Organsko je povezan tako z neposredno proizvodnjo kakor tudi z vodstvenim aparatom podjetja. Celotni proces je temeljito organiziran na vseh ravneh v podjetju; zlasti mora biti prisoten v neposrednem proizvodnem procesu.

Za tiste, ki na tem področju „niso ravno najbolj doma“, naj na kratko obrazložim, kaj sta to inventivna in inovacijska dejavnost. Invencija je neko novo spoznanje, zamisel oziroma ideja posameznika. Na področju tehnike so invencije zamisli novih naprav,

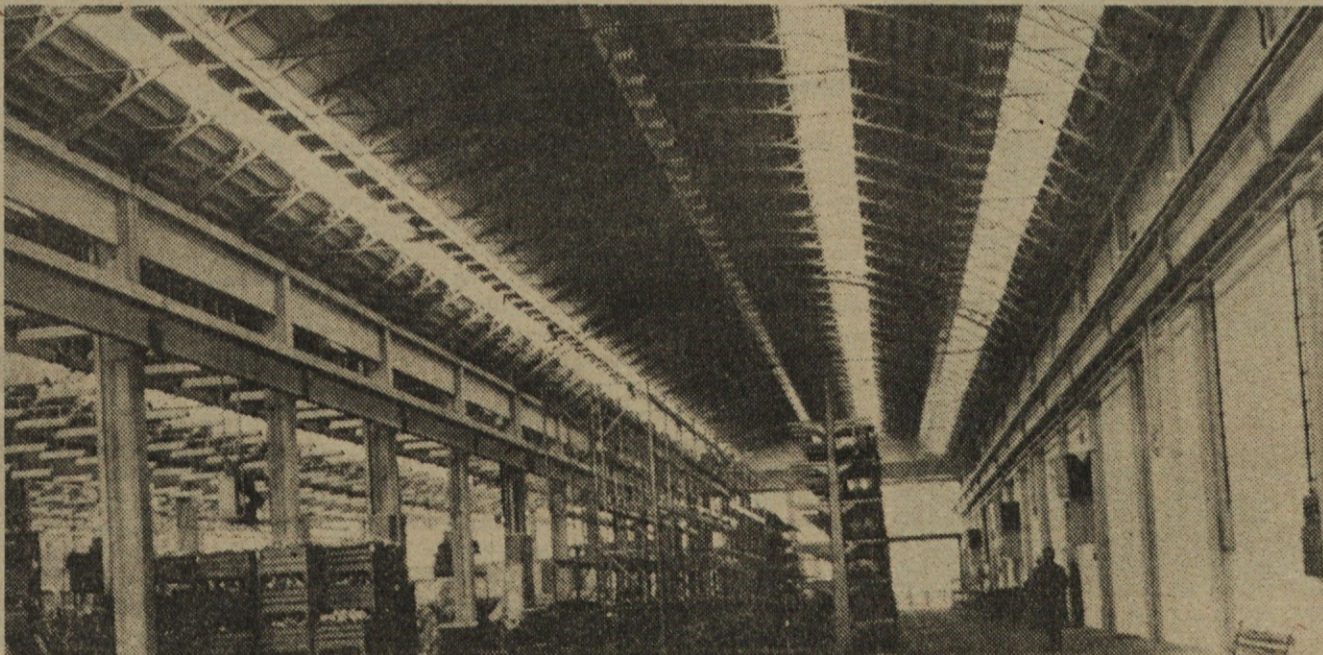
Bojan Pretnar - vodja službe industrijske lastnine v Iskrinem razvojnem inštitutu

Celotni dohodek je bil nasproti planiranemu za l. 1973 za 7,7% večji, oz. za 3,5% večji od OD v l. 1972. Pri tem pa je tovarna dosegla 94,9% načrtovanega dohodka, ki je bil nasproti dohodku v l. 1972 za 19,5% večji. Slabši pa je bil lani rezultat v pogledu ostanka dohodka, saj je dosegel le-ta le 55% načrtovanega, oz. 63,9% ostanka dohodka v l. 1972.

Iz poročila o poslovanju tovarne v preteklem letu je nadalje razvidno, da ima tovarna v zalogah vezana zelo visoka sredstva, saj se zaloge niso gibale po planskih predvidevanjih, pač pa so celo nekoliko narasle. Doseženi so bili tudi nižji koeficienti obračanja od načrtovanih in sicer: material 3,1 (namesto 4,1), nedokončana proizvodnja 6,97 (namesto 8,66), gotovi izdelki 209,5 (namesto 129,9) in terjatve do kupcev 4,25 namesto načrtovanih 5.

—C—

Avtoelektrika, Nova Gorica: nova proizvodna hala malih zaganjalnikov se polagoma polni, po svojem obsegu pa bo omogočala ob polnem izkoristku solidno serijsko proizvodnjo teh avtomobilskih agregatov

Obisk pri Kotarjevi mami

Mladinci IEZE-TOZD „Upori“ v Šentjernejso se za osmi marec spomnili partizanskih mater na šentjernejškem področju. V sodelovanju z ZB, ZRVS in sindikalno organizacijo so pripravili obdaritev in pogostitev, po pogostitvi pa so vse udeleženke povabili še na proslavo v počastitev dneva žena, ki so jo prav tako organizirali sami mladinci.

Matj padlega heroja Martina Kotarja je stara že petinosemdeset let in ne more več hoditi. Ker se zato ni mogla udeležiti slavja v Šentjernejso, so jo mladinci iz Iskre obiskali na domu. Darila, rož in obiska je bila zelo vesela. Zato bi bilo prav, da bi se je spomnili tudi ob kaki drugi priložnosti. Pa ne samo nje, temveč tudi vseh ostalih partizanskih mater, ki zaradi starosti, ali boleznih ne morejo več zapustiti svojega doma. Starega človeka zelo razveseli, če vidi, da mladi niso pozabili nanj.

Slavko PIRC

Tako kot po vseh delovnih organizacijah, so v četrtek, 28. marca tudi v delovnih organizacijah ZP Iskra uspešno minile volitve delegacij TOZD v občinske zbornice združenega dela. Do izida današnje številke nismo uspeli dobiti vseh poročil, zato v posvetilo temu pomembnemu dogodku danes le nekaj fotografij z volišč v naših delovnih organizacijah, za prihodnjic pa bomo skušali nabrati nekaj vtisov z volitev in jim dodati še zgovornejši podatke, da bomo ustvarili popolno sliko, kako so se člani delovnih kolektivov Iskre odrezali v tej volilni rundi.

(Nadaljevanje s 3. strani)

sodelovanje najširšega kroga delavcev, zlasti neposrednih proizvajalcev, v inovacijskem procesu.

Če skušamo na podlagi razpoložljivih podatkov ugotoviti, kakšen bi bil ekonomski učinek množične inventivne dejavnosti v Jugoslaviji, dobimo tele presenetljive rezultate:

Povprečni prihraček ali povečani dohodek za eno tehnično izboljšavo, ki so ga izračunali iz poročil nekaterih jugoslovanskih organizacij združenega dela, je znašal pred štirimi leti okrog 50.000 dinarjev. Če bi nam v inventivno dejavnost uspelo vključiti le 10% zaposlenih, bi bila vrednost povečanih dohodkov - v slovenski industriji 1,3 milijarde dinarjev, v jugoslovanski pa 7,5 milijarde dinarjev. To pa je približno tretjina osebnih dohodkov izplačana leta 1970. Zanimivi podatki, kaj ne?

Neposredne proizvajalce bi bilo treba primerno stimulirati, da bi dali kar največ predlogov za razne izboljšave. Z njimi bi neposredno povečali produktivnost ter s tem tudi dohodek.

Seveda je treba težiti k temu, da bi izboljšave uporabili na več mestih, saj bi bil njihov učinek s tem ustrezno večji.

Kaj smo v ZP Iskra doslej naredili na tem področju? Na vprašanja o tem in o prihodnjih nalogah nam je govoril vodja Službe za industrijsko lastnino dipl. ing. Bojan Pretnar.

Da bi končno le splavali z mrtve točke, so pri ZP pred kratkim ustanovili komisijo za izdelavo pravilnika o nagradenju izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav ter predlagateljev koristnih predlogov. Komisija je že začela delo, tako da lahko konec tega meseca pričakujemo osnutek pravilnika. Le-ta bo nato šel v javno razpravo, sprejeli pa bi ga predvidoma maja. Pravilnik naj bi bil enoten za vso Iskra, bo stimulativen in upajmo, da bo dosegel svoj cilj. Beseda - upajmo - zato, ker pravilnik sam kot tak ne bo mogel dati zaželenih rezultatov brez sodelovanja in prizadevanja posameznih iskrinskih podjetij oziroma skupin ali posameznikov. Gre za to, da bi v vsaki TOZD ustanovili službo - neke vrste referat za racionalizacijo. V njem bi bila predvidoma zaposlena dva delavca, npr. vodilni strokovnjak in tehnik. Prvi bi skrbel za poslovno ekonomsko stran inventivne dejavnosti - spoznati bi se moral na industrijsko lastnino in marketing - tehnik pa bi analitsko obdeloval vse koristne predloge in tehnične izboljšave. Podobni službi so že pred časom organizirali v kranjski Elektromehaniki in celjskem EMU.

Tovariš Pretnar nam je še povedal, da je Služba za industrijsko lastnino pripravljena skupaj s sektorjem servisnih služb marketinga Iskra Comerca organizirati seminar za vodilne kadre o tej problematiki.

Hitra rast proizvodnje, vključevanje novih organizacij v ZP ISKRA, novi razvojni dosežki, zlasti pa še prodor na svetovno tržišče zahtevajo kompleksnejše obravnavanje te problematike. Po dolgih letih nepravilnega odnosa do inventivne dejavnosti in do industrijske lastnine smo končno le spoznali, da je ta politika sestavni del poslovne strategije celotnega podjetja. Lado Drobež

Javljalik dima

Zaščitna naprava reagira že na neznatne koncentracije vidnega in nevidnega dima, torej še preden nastane plamen, vročina ali gost dim. Jedro naprave je ionizacijski javljalik dima. Čim vdrejo v merilno komoro najmanjši delci dima (aerosoli), reagira od določene koncentracije naprej vezje in sproži priključeno zaščitno napravo. Dimno zaščitno stikalo ostane nato v tem položaju toliko časa, dokler ga s pritiskom na izklopilno tipko ne dovedemo zopet v stanje nadzorovanja. S pomočjo tipke je možno tudi ročno stiskanje zaščitnih sistemov. Pri prekinitvi žic ali izpada omrežne napetosti zaščitno stikalo prav tako izklopi in s tem signalizira motnjo v napravi.

Proizvajalec: Siemens

Elektro Anzeiger,
(1974) 1/2,
J. J.

V minulih dveh številkih smo že načeli nekatere probleme sežanske tovarne radijskih sprejemnikov, tokrat pa bomo spregovorili še o drugih vprašanjih, s katerimi se srečuje ta kolektiv.

Sežančani se nikakor ne morejo pohvaliti z urejeno zdravstveno službo. Le-ta ni problem le Sprejemnikov, pač pa vsega mesta in okolice. Rešitev bi bila obratna ambulanta, ki pa bi bila gotovo predraga za same sežanske iskraše; morda bi se jo izplačalo zgraditi v sodelovanju še s kakšnim drugim bližnjim podjetjem.

Pred letom, dvema so imeli v podjetju precej problemov zaradi boleznih delavcev, predvsem tako imenovanih „kratkih bolezni“, ki jih sploh ne bi bilo, če bi imeli svojo obratno ambulanto. Zaradi številnih izostankov z dela in v zvezi s tem zaradi mnogih zastojev v proizvodnji so uvedli nagrado - 100 dinarjev. Dobijo jo tisti, ki niso nikoli neupravičeno izostali z dela. Nagrada je precej vplivala na marljivost, s tem pa se je dvignila tudi proizvodnja.

V Sežani so pred leti uvedli samopriskrepek za graditev otroškega vrta. Vrtec že stoji, v njem je prostora za okoli 200 otrok, je pa že zdaj premajhen, saj bi v Sežani potrebovali vsaj še enega tako velikega. V tovarni radijskih sprejemnikov je od skupno 500 zaposlenih kar 2/3 delavk, med njimi pa jih je gotovo 100, ki bi svojega otroka rade dale v varstvo. Jasli in popoldanskega varstva v Sežani nimajo... Podjetje ne more na tem področju storiti ničesar; problem otroškega varstva ni samo njihov problem pač pa problem vse občine, republike. Upajmo, da bomo v Sežani pa tudi drugod v Sloveniji rešili to vprašanje z novim načinom financiranja skupne in splošne porabe.

Kaj pa so v Sprejemnikih naredili za svoje nekdanje delavke in delavce,

ki so zdaj že v pokoju? Vsako leto povabijo vse svoje upokojenke na občni zbor, upokojenke pa še posebej obiščejo ob dnevu žensk - 8. marca in jih obdarijo s cvetjem. Vsi tudi dobivajo brezplačno časopis Iskra.

Glede družabnega in kulturnega življenja capljajo Sežančani bolj zadaj. Imajo kino dvorano, v gledališče, opero ali na koncert pa morajo kar daleč - v Koper, Trst ali celo v Ljubljano. Opozorili so me, da zelo radi obiskujejo predstave Slovenskega narodnega gledališča v Trstu, pri tem pa je še bolj razveseljivo to, da je med obiskovalci tega slovenskega kulturnega hrma v Italiji tudi precej mladih.

Če so že na družabnem in kulturnem področju bolj zadaj, pa se na športnem področju lahko pohvalijo s številnimi uspehi. Največ zanimanja je za odbojko, streljanje, košarko, kegljanje in šah.

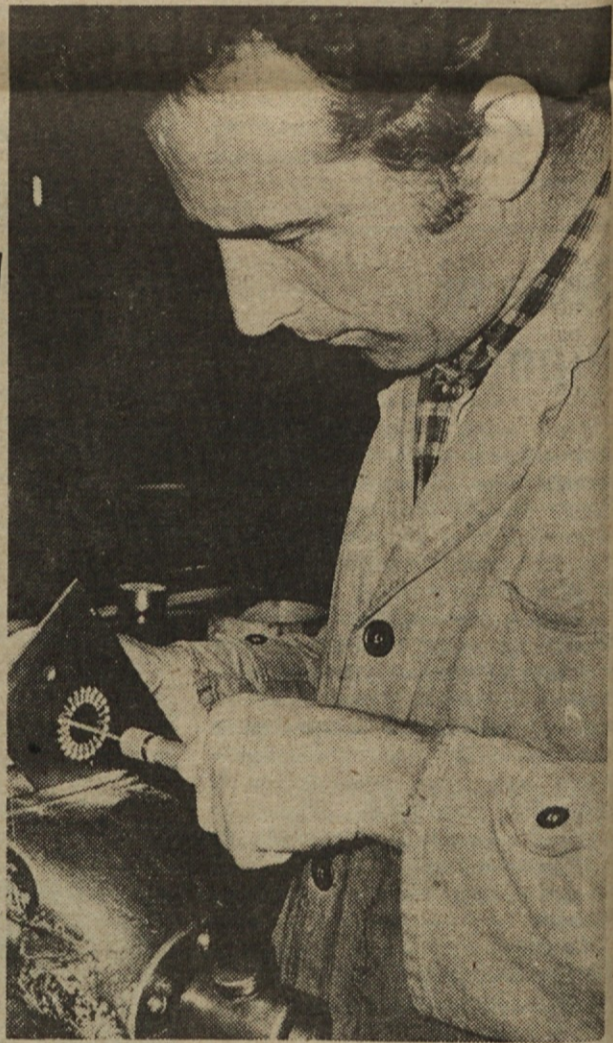
Merilnik trdote

Prenosni merilnik trdote „Sonodur A“ spada v skupino instrumentov za neporušno merjenje materiala. Značilnosti naprave so predvsem praktično neomejeni polmer ter možnosti preskušanja tezkodostopnih ploskev n. pr. pri ležajih, zobnikih itd. Instrument je pripravljen za merjenje po justiranju na preskušani material. Merilnik sestavljajo kazalni instrument in nanj vezni vodniki priključena ročna sonda. Strežni elementi so nameščeni na sprednji strani instrumenta. Spodnja skala kaže vrednosti trdote po Rockwellu (HRC), območje 20...70 HRC s točnostjo 1 HRC. Druga skala ima razdelitev od 0...100 in rabi za primerjalno merjenje, n. pr. merjenja razlike trdote pri sortiranju.

Proizvajalec: Krautkraemer
Industrie Elektronik
u. Elektronik
(1974) 1/2
J. J.

PORTRETI ISKRAŠEV

Jože Šturm

„Pri Turku“, v simpatični gostilni v Železnikih sem zagledal dve omizji navdušenih kvartopircev. Resno in glasno so metali „vražje podobice“, da niso videli ničesar okrog sebe.

Nastal je huronski smeh in najglasnejšega sem vprašal, kaj je bilo.

„Tarokiramo, pa sva s kolegom naredila valat.“

„Dosti igrate?“

„Zelo rad, če imam čas, pa ga včasih zmanjkuje. Veste, dela ne manjka. Služba, družina, včasih popoldne kaj delam tudi doma. Pa tudi v hribe rad hodim. Oblezel sem že Triglav, Jalovec in še precej vrhov po večkrat, na Ratiševcih pa grem vsako leto sedemkrat. Z družino pa se radi kam zapeljemo. Prekrižarili smo vso Slovenijo po dolgem in počez, precej po Avstriji

in Italiji. Otroci tako radi kam gredo.“

Ko sem delal hišo, je bilo huje. Denar, denar... in to pesem sem pel pet let. Vse sem bil, zidar, tesar, mizar, teracer, električar, vodovodar, delovodja in pleskar. Pa smo le v lepi hiši na svojem; ni mi žal. Delam pa v Iskri v Železnikih; že petindvajset let sem tam v orodjarni. Včasih je bilo bolj zanimivo. Mladi smo bili, kakih sto nas je bilo v tovarni, kvalificirani kovinarji pa smo bili redkost, zato smo imeli dokajšen ugled. Zdaj pa nas je toliko, da te komaj opazijo.“

Sosed je sunil mojega sogovornika: „Bomo kvartali ali klepetali?“

Jože Šturm, kakor se piše moj sogovornik, se je spet poglobil v igro. Temeljito se je ogrel, kakor za vsako delo.

Dolgoročno sodelovanje

Dne 28.3.1974 so imeli v Iskri – tovarni baterij Zmaj v Ljubljani zelo pomembne razgovore. Tovarno so obiskali direktor „Instituta Jožef Ste-

iskovalni skupnosti Slovenije in Skladu Borisa Kidriča. Zavedajoč se pomena posameznih nalog moramo omeniti, da delo na nekaterih vpraša-

Predstavniki Instituta „Jožef Stefan“ (direktor na levi) so si nato v spremstvu direktorja tovarne Zmaj, Milana Slemnika (desno) ogledali proizvodnjo

fan“ prof. dr. Milan OSREDKAR ter še: prof. dr. Jože SLIVNIK, prof. dr. Jože MARSEL, prof. dr. Marjan SENEGAČNIK in dr. Karel JUŽNIČ. Znano je, da ima „Inštitut Jožef Ste-

njih že teče. V kratkem pa lahko pričakujemo še svečani podpis pogodbe o dolgoročnem sodelovanju, katere vsebino so že obravnavali samoupravni organi Iskre – tovarne baterij Zmaj. P.Z.

Zastopstvo mladih Iskra Commerce na nedavnem seminarju v Portorožu

fan“ specializirane odseke in laboratorije in dolgoletno vodilno vlogo na marsikaterem področju raziskav in aplikacije. Ideja o sodelovanju pa ni nova, saj je že nekaj let nazaj bilo dobro sodelovanje strokovnjakov tovarne Zmaj in Instituta.

Znano je, da baterije iz novejših elektrokemijskih sistemov zahtevajo prav posebne materiale in postopke za ugotavljanje njihovih karakteristik. Poudariti moramo, da je veliko materialov že pri nas v Jugoslaviji, le da jim je treba z določenimi tehnološkimi postopki prilagoditi potrebne lastnosti, da bi bili uporabni za izdelavo baterij. Številne naloge, ki bodo potekale v tem dogovoru, bodo slonele prav na domači surovinski bazi.

Tako tovarna kot tudi Inštitut bosta posamezne razvojne naloge skupno prijavila v sofinanciranje Raz-

Standardizacija v elektroindustriji

Na zasedanju komisije za standardizacijo pri Gospodarski zbornici SRS, 27. marca v Kranju, je govoril o problematiki standardizacije na področju elektroindustrije ing. Beno Izanc, zaposlen v odd. za standardizacijo v Iskrinem razvojnem inštitutu (IRI) v Ljubljani. Zaradi aktualnosti posredujemo bralcem referat v celoti.

Elektrotehnika ima bogat izbor snovi za standardizacijo v dokumentaciji IEC, ki je mednarodna organizacija za izdelavo standardov oz. priporočil. V praksi ni področja elektrotehnike, ki ga ne bi pokrival eden od 74 odborov IEC.

V Jugoslaviji deluje na istem področju Jugoslovanski elektrotehniški komite (JEK), ki je organiziran na isti način kot IEC in ima tudi iste odbore za posamezna področja.

Medtem ko na področju nekaterih panog elektrotehnike ni večjih problemov pri nastajanju standardov, pa nastajajo pri telekomunikacijski in regulacijski tehniki določene specifične težave pri izdelavi novih standardov.

Razvoj na tem področju je buren tako, da preden postane nek izdelek (element ali aparat) zrel za standardizacijo, že začne zastarevat in nastane včasih vprašanje, če se sploh splača začeti s standardizacijo takega izdelka. Zato moramo biti pri tej panogi pripravljeni na izredno hitro zastarevanje standardov. Pri IEC niso redki primeri, ko poteka zadnja faza izdaje standarda (glasovanje, redakcija, tiskanje in razpošiljanje), da v odboru že razpravljajo o novi izboljšani izdaji standarda ali pa o dodatku k še ne izdanemu standardu.

Takemu hitremu tempu standardizacije pri nas v Jugoslaviji v glavnem nismo kos. Maloštevilni strokovnjaki za posamezna področja nimajo časa, da bi se razen razvoja oz. proizvodnje, bavili še z izdelavo standardov, posebnih specializiranih strokovnjakov, ki bi se bavili pretežno s standardizacijo, pa nimamo.

Z nastajanjem novih izdelkov oz. z novo tehnologijo nastaja tudi vedno več novih izrazov. Te izraze je potrebno čimprej sprejeti v naše jezike, da se bomo sploh lahko sporazumevali in da bomo lahko pravilno prevajali iz tujih virov. Zato je potrebno hitro izdati posebne standarde, ki obravnavajo pojme in definicije. Poleg tega obstoja še drug problem, posebno pri elementih za elektroniko. Izdelki te panoge

ISKRA – Aparati

V novih delovnih prostorih montaže v tovarni električnih aparatov so zdaj zares dani solidni delovni pogoji, kar se odraža tudi v vedno boljelih in večjih delovnih dosežkih

Novi naloge mladih v Iskra Commerce

V poslopiju Iskra Commerce na Kotnikovi ulici v Ljubljani je bila prejšnji teden prva seja predsedstva mladinskega aktiva IC. Člane predsedstva je pomočnik glavnega direktorja IC in direktor skupnih služb Marjan Dvoraček najprej seznanil s potekom določanja kandidatov, ki bi radi odšli v brigado na Dugi otok. Iz Iskra Commercea bo odšlo v brigado predvidoma 14 mladink in mladincev. Predsedstvo si je zatem zastavilo več nalog, ki jih mora uresničiti čimprej – kot na primer, evidentirati mora, koliko mladih je zaposlenih v posa-

meznih TOZD-ih Iskre Commerce, koliko jih je v samoupravnih organih, v katerih podjetjih, kakšen položaj imajo in podobno. Mladinski aktivisti vseh 5. temeljnih organizacij združenega dela Iskra Commercea se bodo morali zdaj registrirati pri občinskih konferencah Zveze mladine, in to v občini, v kateri deluje podjetje, mladinski aktivisti IC pa se bo registriral pri občinski konferenci Zveze mladine Ljubljana-Center.

Na seji so imenovali tudi člane komisij pri predsedstvu. Gre za komisijo za kadre, za družbeno-

ekonomske odnose, za šport in komisijo za splošni ljudski odpor. Člani komisij so predsedniki ustreznih komisij pri mladinskih organizacijah v TOZD-ih, če niso člani predsedstva.

Na prvi seji predsedstva, ki jo je vodila predsednica mladinskega aktiva Iskra Commerce Vida Prinčič, so sprejeli tudi osnutek proračuna te mladinske organizacije.

Lado Drobež

DOPISUJTE V ISKRO

Koristen sestanek

(nadaljevanje z 2. strani)

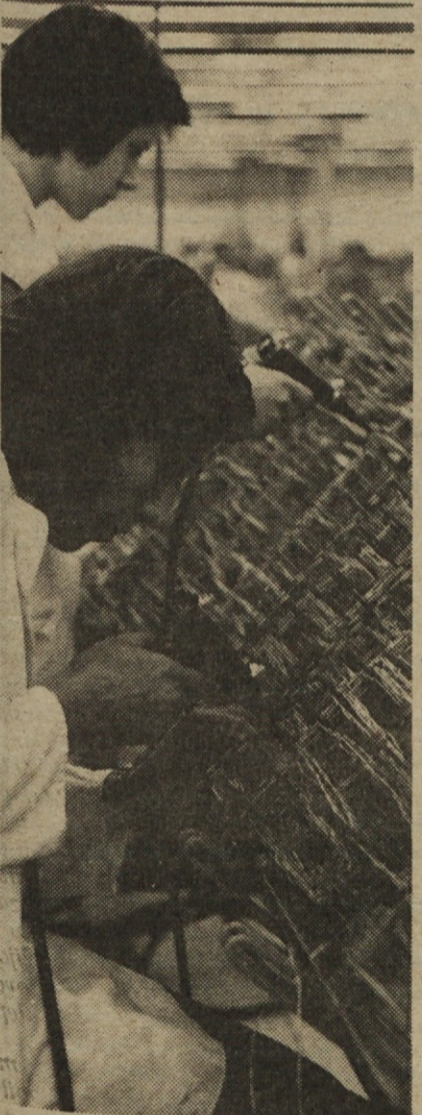
V nadaljevanju so sekretarji in pravniki stavili nekaj vprašanj glede dela na domu, dopustih, kaznih, neenotnih kriterijih po republikah, kar predvsem čuti IC, kršitev delovne dolžnosti in odgovornosti.

Tov. Gantar je dodal, da se bo kontrola nad izvajanjem delovnih razmerij dokaj poostрила z novimi zakoni. (Zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in Zakon o varstvu pri delu). Glede zakona o organizacijah združenega dela pa je dejal, da bo le-ta vseboval veliko določb sedanjega zakona, vendar bo dopolnjen in bolj konkretiziran.

V razpravi glede vskladitev samoupravnih sporazumov o združevanju z ustavnimi določili in problematiko konstituiranja delovnih organizacij v združenem podjetju Iskra ter njih vpis v sodni register, je v.d. sekretarja ZP Bogdan Mohor dejal, da je treba takoj pristopiti k delu. Predvsem bo potrebna realizacija določil samoupravnega sporazuma o združevanju v ZP glede organizacij skupnega pomena oz. točno preciziranje odnosov Iskra Commerce, Raziskovalnega inštituta (IRI) in Skupnih služb ZP.

Glede formiranja branž je bilo rečeno, da se posamezne organizacije o tem že dogovarjajo. V roku pol leta, kot je določeno s samoupravnim sporazumom, se je treba dogovoriti in z analizami ugotoviti, kje obstajajo pogoji oz. kakšni so razlogi, da se branže ne formirajo. Do jeseni naj bi bil postopek formiranja branž končan. Družbeno politične organizacije so si glede tega že zadale zavezo nalogo.

Ob koncu je bila navzočim sekretarjem in pravnikom predstavljena Iskrina organizacija Iskra Commerce, ki ima izreden in skupen pomen za vse organizacije združenega podjetja. Predstavniki IC so navzgoče seznanili z uvozom in izvozom, domačem tržišču, nabavi in servisu. Predstavitev je bila skrbno pripravljena in zasluži vso pohvalo. ABC

„Telekomunikacije“, Kranj: pištolaranje Wire-Wrap, sodobna tehnika spajkanja v elektronskih centralah Iskra

